

TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE P&C VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND
d.d. 15 september 2022

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter: Goedenavond. Doet de microfoon het? Goedenavond. Het is half acht en ik heb begrepen dat we ook al live zijn in de uitzending. Ik wil iedereen van harte welkom heten bij deze derde P&C-meeting, vergadering, dit jaar. Vanzelfsprekend staat vandaag de Burap centraal. Ik wil toch even beginnen met aan iedereen te vragen om de aanwezigheid vast te stellen, omdat het bij deze vergadering in principe natuurlijk alle commissieleden welkom zijn, je dus nooit precies weet wie er zullen komen. Mag ik beginnen aan mijn rechterzijde? Mevrouw ...

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Anneke Wijbenga, Water Natuurlijk.

De heer Ouwendijk: Die daar tegenwoordig op drukt.

De voorzitter: Ja, iedereen. Je moet hem even zelf aanzetten en dat is dat kleine rechterknopje.

De heer Hofman: Dank voor het geheim van Delfland. Pieter-Jan Hofman, CU-SGP.

De heer Fekkes: Sjoerd Fekkes, 50PLUS. En wilt u mij even excuseren? Haal ik mijn reservebril uit de auto, want de ouderdom heeft even toegeslagen, denk ik, bij het origineel.

De heer Simon: Goedenavond, voorzitter. Bart Simon, Partij voor de Dieren.

De heer Jansen: Goedenavond, voorzitter. Ik ben Maarten Jansen van het CDA.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Goedenavond. Nieske Dijkshoorn, fractie Ongebouwd.

De heer van Kasteren: Goedenavond. Frans van Kasteren, AWP.

De heer Oostvogels: En hier Tom Oostvogels, VVD.

Mevrouw Zandstra: En Lobke Zandstra, Partij van de Arbeid.

De voorzitter: Ik heb ook nog even langs de DB-leden.

De heer Vissers: Marcel Vissers.

De voorzitter: Ja, die. Ja.

Mevrouw Koop: Manita Koop.

De heer Ouwendijk: Peter Ouwendijk, goedenavond.

Mevrouw Koop: Manita Koop.

De heer Egas: Ruud Egas.

De voorzitter: Dank u, dank u wel. En ik zie dat nog niet alle fracties vertegenwoordigd zijn, dus ik hou er ook rekening mee dat er misschien nog andere leden zich bij ons zullen voegen, maar dat zullen we dan wel merken. Fractie Natuur zie ik niet, Bedrijfsgebouwd. Dat zou inderdaad kunnen. Even kijken. De agenda voor deze commissie is altijd redelijk simpel, maar hij moet wel de commissie worden vastgesteld. Dus ik wil aan u vragen of er opmerkingen zijn over de agenda. Ik kijk even links en rechts. Zie ik niet. Dan is de agenda hierbij vastgesteld.

2. Toezeggingenlijst gezamenlijke commissie P&C 23 juni 2022 (bijlage audiotranscript)

De voorzitter: En dan gaan we direct door naar agendapunt twee, de toezeggingenlijst van de P&C commissie. Zijn er opmerkingen over de toezeggingenlijst? De heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Het is naar aanleiding van. Het betreft ons voorstel wat betreft de introductie van een waterveiligheid effectrapportage en dat zal voorgelegd worden in een van de uniecommissies. Wij zijn zeer benieuwd naar het resultaat daarvan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even rond. Zijn er nog andere opmerkingen over de toezeggingenlijst? En dan kijk ik nu even naar mijn collega's. Dat is de heer Ouwendijk. Wilt u reageren? Of is het mevrouw Koop? Eerst ... Deze aan laten.

Mevrouw Koop: Ja, dank u wel. Dank u wel voorzitter. Goed dat u er nog even naar vraagt, mijnheer Hofman. Ik heb het onderwerp besproken bij de commissie RO van de Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen. Men vond het een interessant idee. En verder hebben we op het gebied van de strategie wateroverlast wordt ook over dit idee gedacht, maar waar we wel voor moeten oppassen is dat het niet een uitgebreide MER-procedure gaat worden met alle administratieve toeters en bellen. Maar het idee is in die zin ook nog eens besproken. Dus u wordt dubbel bediend, wat dat betreft.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. Dank u wel. Mijn synchronisatie is nooit helemaal perfect. Maar ik constateer in ieder geval dat er geen opmerkingen zijn over het audiotranscript.

03.B Bespreekstuk

3.B.01 Bestuursrapportage 2022

De voorzitter: En dat betekent dat we bij het hoofdagendapunt komen, zo mag ik het toch wel noemen, van vanavond, de Burap. En ik wil hoogheemraad Ouwendijk gelijk de gelegenheid geven om misschien nog een korte inleiding te geven.

De heer Ouwendijk: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Met genoeg wil ik een korte inleiding geven bij de Burap 2022. Ja, in retrospectief lijkt het erop alsof wij ieder jaar iets nieuws hebben. Ik hoorde vanmiddag al de kreet 'polycrisis' gebruiken voor dit land, omdat er eigenlijk ieder jaar wel iets optreedt wat de planning bij Delfland in zekere zin beïnvloedt. Niet altijd op een positieve manier. Daar is ook nu sprake van geweest in het begrotingsjaar 2022 tot op de dag van vandaag. Wij hadden natuurlijk niet allemaal kunnen voorzien dat er, nou wat was het, 15 februari een oorlog in Europa uit zou breken die ook voor natuurlijk het land zelf ontzettend grote gevolgen heeft. Maar die overal in Europa, in financiële zin, nou ik kan misschien wel zeggen, op meerdere plekken in de wereld in financiële zin, goed merkbaar is. Wij werden daar ook in Delfland mee geconfronteerd en dat reflecteert zich in belangrijke mate in deze Burap. Voorts, en dat noemen we ook in de

managementsamenvatting, cybercriminaliteit, bestrijding van cybercriminaliteit is een heel hot item in deze periode geweest. En voorts kijken we naar ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Daar zijn natuurlijk ook een aantal zaken aan de gang. Iedereen hoort van krapte, maar Delfland heeft in ieder geval tot en met deze Burap goed haar taken in kunnen vullen. Zo wordt dat ook over de verschillende programmalijnen gerapporteerd. Maar we stellen wel ook vast dat met name de vacatures die nu openvallen weer moeilijker te vervullen zijn dan de vacatures die een paar maanden geleden overvielen. Ik denk, mijnheer de voorzitter, dat ik met deze toelichting de Burap wel in bespreking kan geven.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ouwendijk.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, dank u wel. Volgens mij het eerst dat ik in deze commissie het woord mag voeren namens de Partij van de Arbeidfractie. En dan viel mij bij lezing wel op dat dit een ander stuk is dan wat ik in eerdere jaren heb gezien. Meestal bleef daar geld over en nu komen we geld tekort. Dus dat is wel even kritisch lezen en weer even denken, wat is hier nou gebeurd? U zei er zelf al wat over en we hebben er ook technische vragen over gesteld dat het ging over de energieprijzen die toch hebben gezorgd voor een enorme overschrijding van de kosten. En dat klinkt natuurlijk logisch, want we horen niets anders in het nieuws dan dat het allemaal duurder is. Maar toch roept ook de toelichting wel meer vragen op. Het zijn enorme extra kosten die we hebben gemaakt. Dat moet uiteindelijk gaan samenlopen ook met extra opbrengsten voor groen gas. Betekent nu dat die extra energieprijzen, stijging, dat dat ook zorgt dat onze ambitie rondom groen gas kunnen vergroten of dat we daar meer op kunnen bereiken. In de beantwoording van de technische vragen stond dat er gewerkt werd met een index vanaf 1 januari. Begrijp ik het nou goed dat we dan dus eigenlijk voor dit jaar werken met de prijzen van afgelopen 1 januari en dat voor de begroting van 2023 die prijsstijging nog weleens veel meer zou kunnen zijn, omdat we dan te maken hebben met de indexering van 1 januari komend jaar? Want het lijkt me niet dat we nu al kunnen rekenen met de indexering van 1 januari die nog moet komen. Dus hoe werkt dat dan door ook op de lange termijn en hoe kan dan eigenlijk ook de kosten nu al zoveel hoger zijn, terwijl we nog werken met de prijs van afgelopen 1 januari? Maar misschien dat ik het principe, zoals in de technische vragen zijn benoemd, niet goed begrijp. Zorgwekkend vindt de Partij van de Arbeidfractie dat de primaire waterkeringen nog maar voor 87 procent op orde zijn. Er wordt een plan van aanpak aangekondigd. Daar kijken we zeer naar uit, want dit is natuurlijk zeer belangrijk, dat we dit goed op orde hebben. Er werd net al wat gezegd in de toelichting over dat we het allemaal nog maar net rond krijgen, maar dat het wel begint te piepen en te kraken een beetje. En ook de vraag is of we volgend jaar nog voldoende menskracht ook hebben om al onze ambities waar te maken en dat we daar misschien ook keuzes moeten gaan maken wat we wel en wat we niet. Of drukken we ons dan misschien te pessimistisch uit? We zijn in ieder geval wel blij dat het college zegt dat inhuren niet de oplossing is, maar dat je zoveel mogelijk moet proberen op je eigen organisatie te bouwen en ook kennis in huis te halen. Laat ik dan ook een pluspunt noemen. Partij van de Arbeid is blij dat de belastingopbrengsten ruwweg zich ontwikkelen zoals geraamd. Daar zagen we in het verleden steeds niet geraamde overschotten, wat de facto neer kwam op een belastingverhoging voor burgers en bedrijven. We zijn blij dat dit nu niet aan de orde is. En misschien drukken we ons ongelukkig uit, maar klopt het dat de vermindering van de dotatie voor toekomstige kapitaallasten voor zuivering eigenlijk een boekhoudkundige oplossing is die op termijn ten laste van de investering zou kunnen gaan? En is de portefeuillehouder dit met ons eens? En is het al niet zo dat we hier ook met begroting voor volgend jaar een heel indringend gesprek over moeten voeren hoe we dit gaan oplossen? Voorzitter, voor zover een eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zandstra. Dan ga ik door naar de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Nou, dank voorzitter. En dan als eerste, hartelijk welkom aan mevrouw Zandstra. Dank voor deze Burap aan het college en aan iedereen die daar hard aan gewerkt heeft om het stuk hier op tafel te krijgen. En een specifiek gelet op de omstandigheden waarin het tot stand is gekomen en waarbinnen toch de beschreven resultaten behaald zijn. Oorlog, alsmäär stijgende kosten, natuurlijk de belofte aan onze ingelanden dat de lasten gelijk houden. Als VV hebben we het de organisatie wel flink lastig gemaakt en nu ook als D en H. We nemen wel de verantwoordelijkheid voor dat de lasten gelijk blijven, maar natuurlijk niet voor de oorlog. Het goede nieuws is, PvdA noemde het al, dat dit het eerste Burap is die ik zie waarin gerapporteerd wordt dat we alles wat we gepland hebben, ook een keer uitgegeven hebben. Nou, dan zult u wel denken, een VVD'er die graag geld uitgeeft? Maar zeker, want afspraak is afspraak. Dus als we afgesproken hebben het uit te geven, dan doen we dat ook. Kleine kanttekening, misschien ben ik wat te vroeg, want we krijgen natuurlijk de echte afrekening met de jaarrekening volgend jaar, dus dan weten we wat echter de eindstand is en mogelijk een ander beeld. Maar dat genoeg over volgend jaar, want de Burap gaat natuurlijk gewoon nog over 2022. Want ja, die energiekosten. Vorig jaar in augustus hebben ik en mijn verloofde een huis gekocht in het mooie Den Haag. We hadden geen idee hoeveel energie we zouden verbruiken, dus verdachte, laten we een jaarcontract nemen. Nou, dat hebben we geweten. Daar hebben we nog steeds een beetje spijt van. Maar nu zitten we hier in de VV en onze taken zijn controleren en het stellen van kaders. Nou, en op basis van deze Burap zou de VVD daarom graag wat kaders voor willen stellen over hoe we omgaan met wat er financieel tot nu toe gebeurd is en hoe we dat met de rest van het jaar omgaan. De makkelijkste manier daarin om met de stijgende, tussen haakjes, energiekosten om te gaan, is natuurlijk door de lasten te laten stijgen. Maar daar hebben we in het akkoord duidelijke afspraken over gemaakt. Dus ik hoor graag van de portefeuillehouder welke andere manieren hij ziet om de kosten op te vangen. En ook niet onbelangrijk, hoe de kosten en lasten meer kunnen laten dalen zodra de energieprijzen zakken? Want er zijn al de eerste voorzichtige analyses en die kondigen aan dat de energieprijzen ooit ook eens een keer gaan dalen. Nou voorzitter, het is een bijzondere situatie waar we nu in zitten. Eentje die ik ook niet had kunnen bedenken toen ik mijn huis kocht. Dus daarom vragen wij aandacht voor de prijssystematiek die we afgesproken hebben binnen de Publiek Private Samenwerking, de PPS van de zuivering. En dan ben ik benieuwd, wat is de mening van de portefeuillehouder? Is hij van mening dat het systeem voor het doorrekenen van de prijsstijging nog realistisch is in deze toch extreme tijden? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostvogels. Ik geef het woord aan de heer Van Kasteren.

De heer Van Kasteren: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Bedankt voor de Burap. Het gaf een mooi overzicht over dat de prestaties conform planning zijn en het gaf ook een goed overzicht wat er nu aan de hand is, de sterk stijgende kosten en de impact die dit heeft op allerlei reserves die wij nu hadden begroot en die nu op een andere manier moeten worden ingezet. Bij het lezen van de Burap wil ik me eigenlijk beperken tot een tweetal vragen. Op pagina vijf hebt gelezen dat oninbaarheid bij zuiveringsbeheer en kwijtscheldingen bij watersystemen opnieuw hoger is begroot dan wat nu in de realiteit plaatsvindt. Onze fractie heeft dat de afgelopen drie jaar ook geconstateerd. Wij vroegen ons af, hoe komt het dat Delfland steeds weer diezelfde positieve ramingsverschillen moet rapporteren in de begroting? En hoe wordt daar in de komende begroting mee omgegaan? Is het mogelijk om een wat meer reële raming op te volgen? Want uiteindelijk al die positieve klussen, oninbaar en kwijtscheldingen, ja, dat betekent dat er meer door huishoudens wordt betaald dan er van tevoren was geraamd. En vandaar ook de vraag, hoe ver kunnen we die ramingen realistischer maken? Het andere punt is, we zien dat er behoorlijke kosten worden gemaakt bij met name de zuiveringstaak. En er wordt nu voorgesteld om 11,4 miljoen uit een reserve te onttrekken ter dekking van die extra kosten. In feite is dat een soort spaarpotje, wordt het nu eigenlijk gebruikt als een soort spaarpotje om die hogere kosten te kunnen betalen. De vraag die wij daar in algemene zin hebben is, betekent dit nou dat we dit jaar, dat we niks

meer kunnen sparen? De AWP is namelijk bezorgd over te zware schuldenlast. We hebben in de vorige BFO al een keer aangestipt dat we kampioen rentebetaler zijn, dertig miljoen. Elke honderd euro in de exploitatie, nog eens elf à twaalf euro wordt er betaald aan rente, terwijl daar gemiddeld bij alle andere waterschappen dat in de buurt van drie à vier euro ligt. We hebben in de begroting bij zuiveringsheffing ook de situatie gekend, gecreëerd, dat acht miljoen minder aan zuiveringsheffing binnenkomt door een verandering in de kostentoedeling voor de begroting. En nu, halverwege dit jaar, in omgekeerde richting. Met de kennis van nu is het wel een gevalletje, ja, dat hadden we graag anders gezien. Die acht miljoen hadden we nu goed kunnen gebruiken. En daarbovenop komt nu de twaalf miljoen extra en kosten die we nu in de Burap netjes gerapporteerd zien staan. En we zien ook dat het een enorm effect heeft op de kasgeldstromen. Was in 2021 de kasgeldstroom twintig miljoen positief. Nu neigt het ernaar dat de kasstroom negatief is. En nou ja, ik denk dat een positieve kasstroom wel gewenst is om de houdbaarheid van de schulden voor de komende periode te kunnen garanderen. Zeker als je die zou kunnen inzetten om de vrijkomende aflossingsvrije schulden, die nu de komende jaren vanaf 2023 vrijkomen, met eigen geld te kunnen financieren. Een andere vraag die daarvan is afgeleid, dat heeft natuurlijk ook gevolgen voor de rekening-courantpositie. In de jaarrekening was er nog sprake van een plus, maar heeft u ook al zicht wat deze informatie voor impact heeft op de rekening-courantpositie eind van dit jaar? Dit waren de twee belangrijkste opmerkingen van mijn fractie.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kasteren. Ik geef nu het woord aan mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ja, dan wel voorzitter. Allereerst complimenten aan de organisatie om in deze tijd een Burap voor elkaar krijgen. Veel inzet erop gepleegd. We hebben eerst corona gehad als VV, wat wij hier twee jaar mee hebben zitten te tobben en nu zitten we dus te tobben met een oorlog, cyber en vooral ook personeel, wat dus kenmerkend is voor deze tijd. En het baart ons ook wel zorgen. Wat dat betreft zijn we wel blij dat eigenlijk alle programma's wel lopen op schema en dat dan de grote spelbreker bij die programma's is, de over stijging van materiaalkosten en dan vooral ook de energiekosten die we dan hebben bij de zuivering, want dat is toch wel de grote uitschieter. Daar hebben de voorgangers ook al wat over gezegd en daar zouden we ook wel graag wat meer willen weten van welke acties hebben we nog of kunnen we nemen? Want in het begin van het jaar daarvoor ook wel geïnformeerd over Gazprom dat wij hadden. We konden natuurlijk niet zomaar van het contract af. Maar wat is er in de tussentijd gebeurd en wat kunnen we er nog aan doen? En ook jaar, halen we daar nog iets uit dat we dan in de toekomst toch nog weer wat voordeliger kunnen zijn of blijft dit nog als een zwaard van Damocles hangen? Want ja, dat is toch wel iets waar ons heel erge zorgen om maken, vooral de energie. Dan, we zien de projecten die lopen gewoon. We zien een aantal en inhaalslagen van 2021, wat dan ook nu doorloopt. En die zie je dan hierin terug. Dan heb je toch te maken met materiaalkosten die wat hoger zijn. En dat zal ook doorwerken voor de begroting van 2023. En ik denk dat dat voor de organisatie ook een hele uitdaging is om een goede begroting straks voor ons neer te leggen voor 2023, want er zijn nog wel heel veel onzekerheden. En wat dat betreft wil ik nu alvast de organisatie heel veel sterkte en succes daarmee wensen, want dat is niet eenvoudig in deze tijd. En wat we vandaag op tafel leggen, kan morgen weer heel anders zijn. Dus wat dat betreft hebben wij daar best wel zorgen over. We zijn wel blij met de lagere kwijtscheldingen, dat we dus toch onze bijdrage ophalen en dan kun je toch zien dat dat aan de ene kant wel goed gaat. En daar ben ik ook blij mee, dat de RBG daarbovenop zit. Personeel, dat hebben ook andere genoemd, dat is een zorgpunt. Ja, wat je eraan kan doen, dat is moeilijk. Maar probeer een zo goed mogelijk, positief beeld te scheppen van Delfland. De netto schuldquote, hij gaat iets achteruit. Maar ja, dat is ook wel te verwachten als je ziet wat er gebeurd is. Zo heb ik een aantal punten denk ik wel genoemd wordt voor ons wel belangrijk is, vooral de energiekosten. Dat is gewoon het grote hangijzer op deze Burap, waar het aan de ene kant een grote kostenpost is en aan de andere kant van het groene gras een meevaller. En we zouden hopen dat we dat iets dichterbij elkaar konden brengen, dat het

wat meer in het voordeel zou zijn. Dus ja, misschien dat daar nog iets meer over verteld kan worden wat we daaraan kunnen doen. En ik denk dat dat het belangrijkste punt van de hele Burap is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. Ik geef het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Ja, dank u wel voorzitter. Ook vanuit het CDA complimenten voor deze mooie Burap. We zien dat de organisatie hier veel werk van heeft gemaakt en dat er een mooi stuk ligt. Hij wordt steeds leesbaarder. Ik zie steeds meer kleur in de Burap verschijnen en ook met de klare taal is het nog steeds oké. We zien wel steeds dat hij nog steeds langer wordt en uitgebreider, maar goed, dat geeft ons een beter beeld ook van de stand van zaken. Ook complimenten en fijn dat ook de KPI's zijn opgenomen in de bijlage en het projectoverzicht. Het CDA bekijkt deze Burap met gemengde gevoelens. Enerzijds hebben we inderdaad de energiekosten die inderdaad en de uitgaven die oplopen. Maar voor de rest vinden eigenlijk dat deze Burap een heel positief beeld geeft van Delfland. We zien dat de portefeuilles op orde zijn, dat er investeringen gedaan worden. Het personeel is tevreden, daar gaat het goed mee. En heel veel KPI's worden gehaald, dus complimenten daarvoor in ieder geval. Natuurlijk, de kosten lopen op, netto met elf miljoen euro. En ja nou goed, dat is jammer. Ik denk dat we daar ook heel alert over moeten zijn, ook voor de komende jaren. Want we verwachten eigenlijk dat in de komende jaren nog meer tegenvallers er zullen zijn. En we vragen ons af aan het college, maar we willen graag meedenken, hoe gaan we hiermee om? Hoe kunnen we zorgen dat we dat opvangen? Waar zouden we nog kunnen bezuinigen? Kunnen we snijden in de kosten? Maar ook vooral: waar kunnen we meer opbrengst creëren? En dan zit ik toch wel te denken aan de energie. Ook is even de vraag van ja, wat gaan we dan met assets doen? Kunnen we dingen uitstellen? Maar veel uitstellen betekent ook dat je uiteindelijk ook gewoon nog meer kosten ermee kwijt bent. Er zijn ook heel blij, we zijn blij in ieder geval met het laag bedrag voor wat we kwijt zijn aan kwijscheldingen. Daar ook complimenten voor. Dan ga ik even over het kopje energiekosten. Daar hadden we nog wat vragen over. We zien dat de energiekosten oplopen met zo'n 18,6 miljoen. We leveren ook extra of de opbrengsten zijn ook weer, gaan ook omhoog, met 7,6 miljoen. En we denken dat dat toch wel efficiënter kan. Als ik in de KPI lees dat we energieneutraal zijn voor 93 procent, meer dan we aanvankelijk gedacht hadden. Toen dacht ik ja, hoe matcht dat met elkaar? En ja, kunnen we niet het ene tegen het ander gewoon wegstrepen? De vraag over de PPS en de indexering die de PvdA had, die hadden wij ook. En ja, ten aanzien van wat de heer Oostvogels zei kan ik hem ook wel inderdaad geruststellen dat inderdaad de energieprijzen waarschijnlijk weer wat omlaaggaan. Dus ik hoop dat hij op het goede moment zijn contract heeft laten ingaan. Ten aanzien van energieneutraal en klimaatneutraal willen wij graag, als we dan kijken naar besparingen, zouden we eigenlijk willen dat de grootte van de klimaatsubsidie in ieder geval in stand blijft voor de komende jaren. Krapte op de arbeidsmarkt, daar heeft, dat noemt u ook als een risico. Complimenten wel dat Delfland het tot nu toe goed heeft opgevangen. Maar ja goed, daar moeten we alert op blijven. Ik ben het eens met de AWP als het gaat om het aflossen van schulden. Ik denk dat we daar heel goed naar moeten kijken in het komend jaar, zodat we zorgen dat in de komende jaren gewoon een financieel gezond waterschap hebben. Dat was het, mijnheer de voorzitter. En dank voor deze goede Burap.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Jansen. Ik geef het woord aan de heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ook vanuit mijn partij complimenten voor deze Burap. We zien inderdaad dat we alle bestuurlijke doelen halen, zij het wel dat het heel veel moeite kost. Dat vind ik toch wel goed dat dat gezegd wordt. Dat klinkt als een eerlijk, helder antwoord op dat het gewoon niet eenvoudig was. Het klinkt ook een beetje als een noodkreet. Misschien is inderdaad de belasting van ons personeel te groot, krapte op de arbeidsmarkt. Maar al met al ligt er een heldere, goed onderbouwde Burap en daarvoor mijn complimenten. Toch heb ik een aantal aandachtspunten. Een aantal zijn gepasseerd, over de energie. Dat gaat

met name over onze zuiveringstaken. We zien vooral bij het PPS-contract dat daar eigenlijk de grootste klap zit. Maar hebben we dan iets gemist of hebben we gewoon vette pech? Dat hoor ik graag van hoe we dat kunnen oplossen. Daarnaast, de stijging van de energieprijzen heeft natuurlijk ook gewoon doorwerking tot deze hele maatschappij. We zien ook burgers die tekorten hebben, bedrijven die omvallen, kinderen die zonder eten op school zitten. En dat is toch wel een puntje van zorg. Wij heffen zelf belasting en dat hebben we in de coronatijd ook heel goed gedaan. Ik hoop dat we dat, die coulance en die aandacht daarvoor blijven vasthouden, ook in deze moeilijke tijd. Want de winter moet nog komen en misschien gaat het nog helemaal de verkeerde kant op. Laten we alstublieft hopen van niet. Maar zorg in ieder geval dat wij samen met de RBG daar gewoon wel goed mee omgaan. Wat nog niet gezegd is, is de droogte. Ik las er wel een heel klein stukje over terug, dat daar nog een aantal beheersmaatregelen komen. Ik vind het wel heel goed hoe wij in de zomervakantie zijn meegenomen met alle brieven over de droogte, maar ik had er graag in de Burap graag iets over willen zien. Maar ik snap dat misschien de evaluatie nog niet klaar is. Daarvan hoor ik graag hoe we dat nog verder gaan zien dit jaar, want er komen dus, zoals de Burap zegt, een aantal beheersmaatregelen nog aan. Ja, en tot slot, een aantal andere fracties hebben het ook al gezegd. We kijken graag naar de begroting 2023. We zien inderdaad dat dat best een uitdaging gaat worden. We zien ook dat het college dat snapt en ons daar goed in wil meenemen. En ik denk dat dat een hele goede stap is. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Simon. Ik geef het woord aan de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u, voorzitter. Ja, groot aantal punten die ik ook had staan, die zijn al gezegd. Dat hoeft ik allemaal niet te herhalen. Het punt van kwijschelding en afschrijving. Ja, het blijft mij nog steeds verbazen dat er toch minder kwijschelding is, maar er zijn wel meer oninbare vorderingen, dus die niet voor kwijschelding in aanmerking komen. En ik vraag me af hoe zich dat na Prinsjesdag gaat verhouden met het in te stellen energiefonds. Ik denk dat we ons op dit punt nog eens goed achter de oren moeten krabben wat op ons afkomt. Wat ik ook zie, maar dat zie ik elk jaar en daar wijs ik ook elk jaar, dat ervan Gebouwd extra belasting binnenkomt over de raming en dat is dit keer 725 duizend euro. Ja, hoe het komt, daar heb ik al persoonlijk een paar opmerkingen over gemaakt. Daar zal ik niet op ingaan. Ik blijf erbij dat ik het even constateer. Wat mij opvalt, er is een nieuwe lening is aangegaan. De oude was 2,662 procent en de nieuwe ... nee, is 2,662 procent en de oude was 2,75 procent en het scheelt eigenlijk maar heel weinig. Nu weet ik dat de organisatie als een bok op de haverkist zit voor wat betreft het aangaan van leningen en daar wil ik me als bestuurder ook niet mee bemoeien. Ik constateer alleen dat met het opviel. Een positief puntje waar ik ook een paar keer over begonnen ben de afgelopen tijd is de coronacompensatie. En tot mijn genoegen zie ik dat de 2,2 miljoen van het Rijk is overgemaakt. Dat is wel eenmalig geld, maar in de wandelgangen zeg je, daar kun je toch mooi een keer weer van gaan eten met z'n allen. Voor wat betreft de energieontwikkeling en kosten van materialen. Daar is al genoeg over gezegd, dat baart mij toch zorgen. Ik denk toch dat we ons komend jaar en dat zal in de begroting ook zijn weerslag krijgen, toch moeten instellen op een lichte toch wel matige storm. Maar gelet op het vermogen van het college dat hier getoond is en ook van de medewerkers en dat waardeer ik ten zeerste, denk ik dat we er met z'n allen zeer goed moeten uitkomen. Complimenten dus. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Fekkes. Ik geef het woord nu aan de heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Onze fractie sluit aan bij de complimenten en waarderingen die uitgesproken zijn wat betreft de organisatie en ook de medewerking en de staf om dit product van stapel te laten lopen. Ik wil beginnen met een citaat van Albert Einstein wat ik wel van toepassing vond voor deze tijd. 'De wereld is een gevaarlijke plek om te leven. Niet vanwege de mensen die slecht zijn, maar vanwege de mensen die daar niets tegen doen.' En dat laatste triggerde mij. Als waterschap kunnen we veel doen. Ik denk

ook aan het grondrecht artikel twintig, waarin wij de taken voor de overheid en voor onze burgers daar breed in te zetten, zeker wat betreft waterbeheer. En ook de opmerkingen die wij maken zijn een beetje tegen die achtergrond van het citaat opgesteld. Ik verwijs allereerst naar onze opmerkingen van de kadernota die nog steeds opgeld. Kortheidshalve verwijs ik daarnaar om dat ook in de begroting mee te nemen, die opmerking toentertijd. Wij denken als fractie, gezien ook wat hier ter tafel naar voren is gebracht, dat het raadzaam is dat er een noodplan wordt opgesteld waarbij de weerbaarheid van Delfland in kaart wordt gebracht. En dan denk ik nu aan dat energievraagstuk, maar ook aan het stagneren van de inning van de waterschapslasten. Want wij denken toch dat daar, gezien de voorspellingen en verwachtingen, toch nog een beetje te rooskleurig is wat nu geschetst is. En we moeten ons niet van tevoren rijk rekenen, maar we kunnen beter een ijzeren voorraad maken om daar opvang mogelijk te maken. Wat ons opviel, dat is ook al ter sprake gekomen, dat is de kapitaalsreserve die wordt aangesproken, om die 11,4 miljoen in te lossen of in ieder geval zien wij dat een beetje als noodgreep gezien de korte termijn om daar herstelregeling te treffen. Wij vinden het eigenlijk in eerste instantie niet zo verstandig om de kapitaalslastenzuivering af te laten, want we hebben nog aardig wat investeringen te doen in de zuiveringsinstallaties. En is er geen andere manier om dit bedrag op te vangen en te verwerken in andere posten? We weten niet of dat mogelijk is, maar we willen toch wel erop duiden dat het in eerste instantie van belang is om de reserves zoveel mogelijk op peil te houden. In het licht van het citaat wat ik heb genoemd, kunnen wij niet tegen deze zaken wat doen, heb ik een aantal zaken die ik wil aanstippen om te bezien of daar mogelijk ruimte is in de begroting om dat te verwezenlijken. Allereerst de aanpassing van onze verordening. Er is nu een eerste opzet gemaakt beleidsarm, maar wij vinden het van belang om, gezien de stedenbouwkundige opgave en andere zaken die op ons afkomen, uitbreiding van bedrijventerrein en dergelijke, dat lijkt wel een hypotheek op het waterstaatkundige verzorging van ons gebied. En wij denken dat het raadzaam is om daar gelden voor vrij te gaan maken om dat op te vangen en ook tijdig plannen ook in te breien in de ruimtelijke ordening om die taak te kunnen verwezenlijken. Wij denken dat dat op korte termijn verstandig is om daar een opzet van te maken. Vervolgens willen wij ook nog wijzen in dit verband naar het advies van plan de rol van de leefomgeving. Die schetst dat sinds 2000 het aantal woningen en de kwetsbare gebieden voor waterhuishouding en bodemdaling met ruim een kwart is toegenomen. Ja, dat is ook weer een punt dat eigenlijk vereist dat wij zo snel mogelijk ons wapenen met onze eigen instrumenten om een sturing te geven aan het proces van de ruimtelijke inrichting. En zeker met de stikstofsores dat een heleboel land eventueel een andere bestemming krijgt. Daar moeten wij gewoon tijdig op kunnen inspelen met onze waterstaatkundige voorzieningen. Dan wil ik nog een mooi project noemen waarde sinds kort weer een tuinder zich heeft aangesloten, het Rain Level verhaal. Wij vinden het eigenlijk een geweldige prestatie wat geleverd wordt, maar toch willen wij nog een tandje erbij zetten en stellen wij voor om de bestaande bassins zoveel mogelijk te betrekken in dat verhaal. Wij begrepen uit gesprekken ook met de organisatie dat er in feite voorzieningen worden getroffen op het moment dat tuinders hun bassin wijzigen of vervangen. En ja, dat kan ook met de bestaande bassins plaatsvinden, want hun voorziening is naar ons oordeel zodanig qua omvang en prijs dat dat makkelijk op bestaande bassins kan worden aangesloten. En daar ook in de begroting te bezien of daar ruimte voor is, om dat te financieren. Dan werd het zorgpunt van de bezetting van de organisatie naar voren gebracht. Ja, dan komen we toch nog weer op een zeg maar aanduiding van de vrijwilligers. Wij vinden toch dat het van belang is om deze zoveel mogelijk ook in te schakelen bij de dijkwacht en eventueel de schouw, omdat dat onze organisatie ook meer lucht geeft om de reguliere taken naar behoren te kunnen uitvoeren. Wij denken ook dat een opleidingsprogramma daartoe kan helpen om ook de meer digitale vereisten daar te bekwaamen, de vrijwilligers. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de organisatie waar opleidingen, de STOWA en eventueel de Delfland Academie, om die in de arm te nemen om gezamenlijk te kijken of wij die eisen die dan gesteld worden aan dijkwachters en schouw daar kunnen opvangen, dat men ook met moderne instrumenten en dergelijke langs de waterkant en op de dijk kan paraderen. De kaderrichtlijn water. De stikstof komt op ons af. De problematiek geeft al aan dat we aardig in

een soort vangnet zijn geraakt. En dat gevaar bestaat bij de KRW. Wij denken dat een heroriëntatie op zijn plaats is. Zijn we op de goede weg bezig en halen we inderdaad ook de doelen? Want dadelijk hebben we eenzelfde discussie als nu bij de stikstof, dat wij dus gevangen zijn in onze eigen regelgeving en daar ook de wrange vruchten van ondervinden. En ook in dat kader lijkt ons een bezinning op zijn plaats om te kijken, wat kunnen wij doen om de Europese commissie duidelijk te maken dat we inderdaad die doelen halen? En zo niet, wat kunnen we dan als tegenmaatregel zelf tijdig al realiseren? Werd al genoemd door de Partij van de Dieren, de droogte en de wateroverlast, daaraan aansluitend. Ook daar vinden wij onderzoek op zijn plaats om ons gebied meer in te zetten en te benutten voor opvang van water en bevoorrading. Wij denken dan aan een klimaatbuffer en daar is het Oostland en midden Delfland eventueel geschikt voor. En dan denk ik aan het oude Egypte met de irrigatiewerken. Dat kan ook voor ons systeem. En er zijn al in bepaalde waterschappen systemen aangelegd die grondwaterpeilen omhoog brengen, zodat de bodemdaling wordt geremd en eventueel buffering in de sloten aanwezig is bij droogte, om dat weer in te zetten naar de boezem en andere polders. Dan nog een hartenkreet wat betreft de wateroverlast wereldwijd. We hebben nieuws gehoord van Pakistan en dergelijke hoe ernstig dat is en ook andere landen. Ik meen dat wij ook een budget hebben ten aanzien van het te hulp komen ten aanzien van dit soort problemen wereldwijd en dat samen met de Unie van Waterschappen. Ik zou het zeer op prijs stellen als er in de begroting ook ruimte wordt gezocht, en er is al een keer een lezing in een informele vergadering daarover geweest, om het bedrag wat er nu staat tot een hoogte van vijfhonderdduizend gulden te brengen in plaats van de ton die nu beschikbaar is. Dit was wat ons betreft onze bemerkingen ten aanzien van de Burap.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hofman. En dan kom ik tenslotte bij mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Net als eerdere sprekers ook vanuit Water Natuurlijk complimenten over de duidelijke bestuursrapportage. En we begrijpen dat tijdens het begrotingsjaar de nodige wijzigingen zich voordoen en in deze commissie worden voorgelegd en in dit jaar mogelijk ingrijpender dan de jaren daarvoor. We zouden overigens niet, zoals de heer Ouwendijk, alles een crisis willen noemen, maar het is duidelijk dat de energie- en grondstoffenprijzen sterk verhoogd zijn. Maar bijvoorbeeld informatiebeveiliging en beschikbaarheid van personeel zijn serieuze problemen, maar gelukkig nog geen crisis maar meer zorgpunten. De consequenties voor dit alles voor dit jaar zijn helder en met hoofdlijnen kunnen we ons in deze bestuursrapportage dan ook vinden. We delen wel de zorgen van de Partij van de Arbeid over de stand van zaken ten aanzien van het nog niet op order zijn van de waterkeringen. We zijn het ook eens met de VVD als het gaat om wat gepland is uit te geven, ook grotendeels resultaat had en dat laten de KPI's ook zien. En we zijn nieuwsgierig naar de consequenties van de gestegen prijzen van energie en grondstoffen voor de begroting van 2023. En mijn rechter buurman heeft al een aantal wensen en wijzigingen gesuggereerd, maar wij zien dat er graag bij de hele begrotingsbespreking aan de orde komen. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wijbenga. Dan is nu aan het college en de Hoogheemraad Ouwendijk wil eerst beginnen met het beantwoorden van een paar algemene opmerkingen. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Ja, het is natuurlijk ... Dank voor de vragen en complimenten. Ik zal zorgen dat die ter bestemde plekken terechtkomen. Dat is bij deze gebeurd met de moderne technieken van vandaag de dag. Er zijn een aantal opmerkingen gemaakt die vooral betrekking hebben op 2023. Daar ziet deze Burap natuurlijk niet op. Ik snap heel goed dat u de schaduw vooruitwerpt, dus misschien is het goed om aan te geven dat we als college in gesprek zijn. Kijkend naar de beleidsdoelstellingen die we opgenomen hebben in het bestuursakkoord hoe we dat in 2023 moeten vertalen in een begroting. Wij gaan daar de komende weken voorstellen over maken en die gaan we in eerste instantie

met de VV bespreken. En onze gedachten gaan er naar uit om dat op 22 september aanstaande te doen. Dan staat er een informatieve VV gepland en dan zullen we de agenda iets aan moeten passen. Maar dan zouden we graag met betrekking 2023 met voorgestelde oplossingsrichtingen met u in gesprek gaan. Dat even als algemene opmerking vooraf. En laten we ons vanavond zoveel mogelijk beperken tot de Burap zelf. De zorgen worden natuurlijk gedeeld en er wordt ook hard aan gewerkt. Ik ga even een paar vragen beantwoorden voor zover ze betrekking hebben op mijn portefeuille. De primaire keringen, waar mevrouw Zandstra een opmerking over maakte dat die voor 87 procent in orde zijn, dat wordt ook zo gerapporteerd. Dat deel wordt afgeboekt is ten opzichte van 2021, dertien procent, heeft betrekking op twee dijkvakken. En daarover is bericht middels een brief aan de VV. Twee stuks brieven. Eén heeft betrekking op, waar we al eerder over gesproken hebben, de kunstwerken sluizen in Schiedam en in Rotterdam Parklaan, die zijn onvoldoende getoetst, maar voldoen door speciale procesmaatregelen op dit moment wel aan de veiligheidsnormen. Dus de omstandigheden daar zijn niet veranderd. Hetzelfde geldt voor andere dijkvakken. Dat is het vak, ik meen uit mijn hoofd, 14.2 of 14.3, ik haal ze altijd door elkaar, waar de kering verdacht is van verzettingsvloeiing en daar moet nader onderzoek naar gedaan worden. Maar formeel gesproken voldoen ze niet aan de eisen die de wet stelt, dus vandaar dat we ze op deze manier moeten rapporteren. Maar we hebben ze wel allebei de gebreken procesmatig onder controle. Dus dat wil ik daar in ieder geval even over zeggen. Dat de belastingopbrengst beter is ingeschat dan de voorgaande jaren. Nou, dat herkennen wij natuurlijk ook. We zijn blij ermee dat we dat gedaan hebben. We hebben dat op een iets andere manier benaderd en dat komt beter uit. Met betrekking tot het onttrekken aan de reserve in deze Burap. Ja, daar is formeel natuurlijk geen sprake van. Er wordt minder gestort. Er zou achttien miljoen gestort worden, ik praat even in ronde getallen, en er wordt tien miljoen minder gestort om de doodeenvoudige reden dat het geld er op dit moment niet is, want dat is het bedrag wat we te kort hebben. Dus geen onttrekking, ook geen vermindering van de reserves ten opzichte van eind vorig jaar. Maar in mindere storting dan in eerste instantie begroot was.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter?

De voorzitter: Ja, mevrouw Zandstra interruptie.

Mevrouw Zandstra: Ja, ik begrijp dat het geld is wat er eerder niet was, maar wat we wel hoopte dat we nu hadden kunnen storten, maar wat we wel bedacht hadden dat nodig was voor onze financiële positie om dat te storten.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ja, anders hadden we die storting en die reserve natuurlijk niet voorzien. Dat moge duidelijk zijn.

Mevrouw Zandstra: Dat is natuurlijk wel iets wat je hoopt toch niet had hoeven gebeuren, dat we gewoon wel die storting hadden kunnen maken.

De heer Ouwendijk: Ja, ja. Maar het is niet zo dat dat dus betekent dat de reservepositie ten opzichte van vorig jaar verslechtert of dat er bepaalde taken niet uitgevoerd zouden kunnen worden. We hadden het liever anders gezien, dat moge duidelijk zijn. De heer Oostvogels met betrekking tot de uitgaven in overeenstemming met de begroting. Ja, daar is natuurlijk de hele bedrijfsvoering op gericht geweest. Blij ook dat dat op deze manier in de Burap inzichtelijk hebben kunnen maken. Dan de heer Van Kasteren met betrekking tot de kwijschelding niet volgens de begroting. Ja, dat is natuurlijk normaal gesproken al ingewikkeld om in te schatten wat de kwijschelding is en dat lukt ons in principe wel aardig. Maar op het

moment dat er dan zaken tussendoor loopt als wat het verwachte gevolg is van bijvoorbeeld de gevolgen van de effecten op die mensen ondervinden vanwege corona, het feit dat ze niet hebben kunnen werken of wat dan ook. Nou, dat is ontzettend moeilijk om dat nog eens boven op de normale schatting van de kwijschelding mee te nemen. En dan kun je twee dingen doen. Dan heb je een aantal scenario's voorliggen. Dan kun je het meest positieve scenario kiezen met een groter risico dat na verloop van een half jaar blijkt, of na een jaar blijkt als je de balans opmaakt dat je met een tekort geconfronteerd wordt. Of je neemt aan de andere kant het meest negatieve scenario waarbij je met een overschot geconfronteerd wordt. Het blijft een moment van kiezen en je probeert op dat moment de meest juiste keuze te maken. En ik ben het eens met de heer Van Kasteren dat je met de kennis van vandaag wellicht iets anders begroot zou hebben. Ja, die had je niet op het moment dat je de begroting ging maken. Nou, met betrekking tot de reservepositie heb ik net de opmerking gemaakt. Jaarrekening courantpositie, dat weten we natuurlijk niet waar we uit gaan komen. Daar zitten nog te veel tijd voor in dit jaar om aan te geven hoe die positie er op dat moment uit zou zien. Ja, mevrouw Dijkshoorn had het over de schuldquote toe, dat die in zekere zin terug zou ... Dat is natuurlijk niet zo. Hij gaat alleen minder snel naar beneden dan dat ze begroot worden, maar hij gaat nog steeds naar beneden toe en er is geen reden om nu aan te nemen dat we aan het eind van deze bestuursperiode ook niet het voorziene percentage daarvoor in de boeken kunnen neerzetten. De heer Jansen over aflossen schulden. We hebben daarbij de vorige commissie een toezegging over gedaan dat we terugkomen met een financiële paragraaf waarin we proberen goed te laten zien, wat gebeurt er nu op leningengebied bij Delfland en hoe zit dat met de rentes die erbij horen? Daar wordt aan gewerkt, aan die notitie. Maar die toezegging wordt nog ingelost en de bedoeling is dat in ieder geval op het moment dat we de begroting presenteren over twee maanden, dat de financiële paragraaf dan aanwezig is. Ja, de heer Simon had het over een noodkreet. Maar ik zou het niet zozeer een noodkreet willen noemen, ik zou het meer neer te leggen als een soort van weerswaarschuwing. Wat nu in de Burap staat is een situatie van dit moment en het is onmogelijk om iets te zeggen over hoe de getallen uiteindelijk in de jaarrekening terecht komen. We proberen dat zo goed als mogelijk aan te geven, maar daar zit natuurlijk altijd een zeker risico in. De heer Fekkes had het onder andere over de coronacompensatie van 2,2 miljoen. Nou, daar waren we zelf natuurlijk ook verheugd over. Hij staat nog niet op de rekening. Hij is wel met een afgestempelde verklaring van de accountant naar het ministerie van Binnenlandse Zaken gestuurd die dit op mag gaan lossen. We hebben geen reden om aan te nemen dat dit niet uitgekeerd wordt. En het is zelfs zo, die coronacompensatie ziet alleen op 2020. Die van 2021 moet nog ingediend worden en die zou wel eens in dezelfde grootte uit kunnen komen. Ja, de heer Hofman maakt een paar algemene opmerkingen die voor het algemeen betrekking hebben op andere portefeuilles. En mevrouw Wijbenga. Ja, het woord 'policrisis' wat ik gebruikte, duidde niet op Delfland. Voor Delfland heb ik het alleen over de zaken die we tegenkomen bij de energie intensieve zuivering. En de opmerking over de begroting 23, daar ben ik mee begonnen. Tot zover even.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ouwendijk. Er zijn veel vragen opgesteld over energiekosten en de zuivering, dus ik geef nu het woord aan de heer Egas.

De heer Egas: Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga proberen de vragen zo goed mogelijk te beantwoorden. Laat ik met de makkelijkere beginnen. Dat is de ambitie groen gas die gevraagd werd. Wij proberen, en dat hebben we ook aangegeven op de zuiveringen te optimaliseren in de groengasterugwinning. Dat gaan we met name op Harnaspolder doen waar we de serievergisting willen realiseren in combinatie met een warmtepomp. Maar met name die serievergisting moet meer groen gas op gaan leveren. Dus dat is de ambitie om meer groen gas te produceren. Meer zit er eventjes op dit moment niet in, want dan doen we het op al onze vier de zuiveringen of laat ik het zo zeggen, de verwerking van het slib van de vier zuiveringen levert dan het groen gas op. Dan de acties die we kunnen ondernemen. Dat is inderdaad even breed over Delfland, dat is gewoon

proberen te besparen. Zo min mogelijk energie te gebruiken. Dus daar zijn echt ook alle programma's op gericht intern, maar ook richting de zuivering om zo zuinig mogelijk daarmee te zijn. En daar hebben we ook nog programma's voor lopen, om dat op te starten. Maar helaas zijn dat ook programma's die we wel vandaag kunnen verzinnen, maar nog niet vandaag kunnen uitvoeren, want dat is echt ingrijpend. Bedenk bijvoorbeeld bij de beluchting op de zuiveringen waar we wat kunnen gaan realiseren. Gas elektra, dat is even goed om dat te realiseren. Wij zijn netto gasleverancier, want we leveren zo'n beetje zeveneneenhalf miljoen kuub en wij gebruiken anderhalf miljoen kuub. En dat is de combinatie van de PPS constructie en onze eigen zuiveringen. Maar we gebruiken wel heel veel elektriciteit. En die elektriciteitsprijzen zijn nog harder gestegen dan de gasprijzen vanwege de verrekening zoals dat plaatsvindt in Nederland. Dus het zit niet zozeer in het gasverbruik als wel in het elektraverbruik wat we hebben. De heer Jansen vroeg zich even af, hoe zit dat nou? We zijn 93 procent energieneutraal. Hoe kan je dan nog zoveel kosten kwijt stellen aan elektriciteit? Dat heeft te maken met de klimaatmonitor waarbij we bijvoorbeeld de twee windmolens die op de grote lucht staan, de opbrengsten daarvan mee mogen rekenen in energieneutraliteit, maar ze leveren geen elektriciteit aan ons. Dus wij moeten gewoon elektriciteit in blijven kopen daarvan. En dat geldt ook voor de compensatie die we krijgen van HVC, onze aandeelhouder. Dus we gebruiken meer elektriciteit dan die 93 procent even doet vermoeden.

De heer Jansen: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Jansen, interruptie.

De heer Jansen: Mag ik nog een aanvullende vraag stellen? Ik ... We leveren dus wel energie door die windmolens, maar dan krijgen we daar toch inkomsten van? Of we krijgen geen inkomsten daarvan, omdat die niet van ons zijn. Dan prima.

De voorzitter: Ja.

De heer Jansen: De voorzitter heeft al het antwoord gegeven.

De heer Egas: Dank u wel voorzitter, voor het beantwoorden van de vraag. Dus als we dan even kijken naar de PPS constructie, maar laten we het niet alleen beperken tot de PPS constructie, want wij komen dadelijk ook op Zuid, op de zuiveringen die de Waterweg en de Grote Lucht, waar we dadelijk ook voor hogere kosten komen te staan voor de energiekosten. Maar we hebben daar toevallig, de heer Oostvogels noemde een jaar, we hadden daar een wat langer lopend contract. Dus daar valt kostenstijging voor 2022 reusachtig mee, omdat de contracten nog lopen. Hebben we dan zitten slapen bij de PPS constructie? Ja, dat is natuurlijk achteraf gezegd van, we hadden een andere index moeten gebruiken. Maar we gebruiken hem al heel veel jaren en tot op heden is dat altijd heel betrouwbaar geweest. En nu schiet die de verkeerde kant op voor ons en dat is zorgelijk en daar gaan we ook zeker over in gesprek. We zijn daarover in gesprek met onze partners in de PPS constructie om in ieder geval te begrijpen of het reëel is ja of nee. Maar laten we heel eerlijk zijn, we gebruiken op onze zuiveringen heel veel energie en met name elektriciteit. Dus daar gaan we over kijken of dat realistisch is en kan ik op dit moment nog geen antwoord op geven of dat zo is. Maar nogmaals, daar gaan we en daar zijn we over in gesprek met elkaar. Voor zover mijn beantwoording, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Egas. Dan ga ik helemaal naar ...

Mevrouw Zandstra: Voorzitter? Mag ik daar nog wat over vragen?

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Ja, ik had nog vragen gesteld over hoe dat nou werkt met die indexering per 1 januari. Of dat nu betekent dat we werken met een index van afgelopen 1 januari en dat dat dus voor volgend jaar waarschijnlijk een nog grotere prijsstijging tot gevolg heeft.

De heer Egas: Ja, dat klopt. Het is de index per 1 januari die we gebruiken. Dus op 1 januari 2023 geldt weer een nieuwe index.

Mevrouw Zandstra: Ja, dus dan zijn eigenlijk de kosten nu al enorm hoog als je bedenkt dat de prijsstijging dit jaar zich nog verder heeft doorgezet?

De heer Egas: Dat is inderdaad de zorg die wij ook hebben.

De heer Vissers: Ja, dank u voorzitter. De heer Hofman vroeg zich af of wij een heroriëntatie of een bezinning moeten over de KRW-doelen. Ik denk dat we met elkaar die bezinning vorig jaar gehad hebben bij het vaststellen van het nieuwe stroomgebiedbeheerplan. En toen zijn er doelen gesteld die ook aan Europa opgestuurd zijn, waarmee wij denken, of maatregelenpakket, waarmee wij denken dat de doelen haalbaar zouden moeten zijn. We hebben natuurlijk regelmatig wake-up calls in onze eigen waterkwaliteitsrapportage dat er echt nog heel veel moet gebeuren, wil de waterkwaliteit in ons gebied, maar overigens in heel Nederland, op het juiste niveau zijn. Dus dat er nog veel moet gebeuren, dat hebben we denk ik al vaker hier met elkaar vastgesteld. Maar ik zou niet nu een bezinning of heroriëntatie willen, maar heel hard aan de slag met de maatregelen zoals we hier met elkaar op provinciaal- en Rijksniveau hebben vastgesteld. Maar ook daar bij elkaar scherp blijven houden als de doelen achterblijven en de maatregelen onvoldoende effect hebben. En dat is denk ik een grote opgave, ook voor ons voor de volgende periode. De heer Simon die vroeg, of nee die vroeg niet, die had graag gezien dat er over de droogte iets in de Burap stond. Ja, de Burap is opgesteld op het moment dat eigenlijk het grootste watertekort nog zou moeten komen. We beginnen zo langzamerhand in een situatie te komen dat wij misschien een laatste update uw kant op kunnen sturen en daarna met elkaar kunnen gaan, vanuit alle portefeuilles kunnen gaan bezien hoe we weer nieuwe lessen kunnen trekken. Je moet iedere crisissituatie natuurlijk benutten om daar weer lessen uit te trekken. En zal er denk ik de komende tijd een evaluatie daarvan uw kant komen. En voorzitter, ik denk dat er geen andere vragen op mijn terrein lagen. Maar als ik dat verkeerd zie, dan hoor ik dat graag.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vissers. Ik ga door naar mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Hij doet het in één keer. Ja, de heer Hofman van de ChristenUnie-SGP had een mooi citaat van Einstein. Ja, ik ben het daar eigenlijk niet mee eens, maar daar moeten we het maar eens bij deze vergadering over hebben. Maar u had het over nog meer zaken. U had het over weerstand en veerkracht. En ook de heer Jansen die wees in dit kader ook al op het klimaat. En u noemde, u zoomde ook wat meer in op het glastuinbouwgebied en u noemde ook Rain leveler. Nou, het is inderdaad in mijn portefeuille vind ik het een belangrijk paradepaardje, maar nog wel een relatief klein paradepaardje. Het mag best nog wat meer uitgroeien tot een stevig, ik wou zeggen, Fries, ja precies. Ja, ik ben het met u eens dat er nog een aantal stappen genomen kunnen worden, dat er wellicht ook nog een tandje bij zou kunnen worden gezet. Onze medewerkers gaan ook echt het gebied in. Ja, ik zit even te kijken ook. Het is ook een goede, bewezen en effectieve techniek. Het is een techniek die zich kan door ontwikkelen in de breedte en in de diepte. Volgende week, en iedereen schetst toch wel een beetje de omstandigheden waarmee we te maken hebben, maar volgende week starten we in de informatieve VV een discussie over de begroting. En ik denk dat

we in dat kader moeten bekijken hoe we de veerkracht van zowel de organisatie als het gebied ook kunnen betrekken in onze afwegingen. En daarbij zal rain leveler wellicht ook een rol spelen. U had het ook nog over wateroverlast. Graag meer onderzoek ook in relatie tot droogte. Nou, u wordt op uw wenken bediend, want we zijn in een zodanige fase met de strategie wateroverlast dat we daar op 13 oktober al de eerste contouren met u kunnen delen in een informatieve VV. En dat willen we dan ook tegelijkertijd doen op die avond met het thema droogte, zodat we dat ook wat meer in samenhang kunnen beschouwen. En dan kunnen we de 22^e delen, of een nagenoeg groot deel van de avond besteden aan de begroting. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. En misschien aanvullend van mijn kant, de heer Hofman stelde ook nog een vraag over bezettingen vrijwilligers. Soortgelijke vragen zijn ook gesteld door de heer Jansen bij de commissie in FO. Daar heb ik uitvoerig een toelichting gegeven waarom wij niet doorgaan met de organisatie van de schouwmeesters. Maar ik ben het met u eens dat het belangrijk is dat de we vrijwilligers die hun betrokkenheid willen tonen door bijvoorbeeld een rol te vervullen in het dijkleger, dat we daar zeer positief tegenover staan. En ik heb in de BFO-vergadering gezegd dat we op dit moment bezig zijn om met een plan te komen om het dijkleger te revitaliseren en daar hoort dan ook een opleiding bij. Dus dat voor wat betreft uw vraag over vrijwilligers.

De heer Jansen: Voorzitter?

De voorzitter: Ja. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ik heb inderdaad die vraag gesteld. Volgens mij was het antwoord niet dat u volledig zou stoppen met de schouwmeesters, maar dat ze eventueel mee konden lopen met de schouwmeesters vanuit de organisatie zelf, toch?

De voorzitter: Sorry. Het zou onder leiding gaan van Delflandmedewerkers, maar inderdaad, die schouwmeesters die nog steeds geïnteresseerd zijn, dat zullen we waarderen. En die kunnen meelopen met zeg maar de mensen van Delfland. Zo is het precies. Dank u wel.

De heer Ouwendijk: Er staat nog één vraag uit aan collega Egas met betrekking tot Gazpromcontract. Die vraag was gesteld door mevrouw Dijkshoorn.

De voorzitter: De heer Egas

De heer Egas: Ja, dank u wel voorzitter. Dat was inderdaad schriftelijk niet beantwoord. We hebben het contract met Gazprom nog niet opgezegd. Dat hoeven we ook niet te doen, dus dat loopt tot het eind van het jaar door zodat we ook daar geen extra kosten aan hebben met dezelfde beweegredenen nog die we toen ook aangegeven hebben.

De voorzitter: Dank. Dan komen we aan het einde van de eerste termijn hier. En ik zie wel de heer Hofman, dat u nog een aanvullende vraag heeft. De heer Hofman.

De heer Hofman: Ja voorzitter, dank u wel. Ik had nog een vraag, suggestie gedaan voor buitenlandhulp, wat betreft inzet voor het lenigen van de problemen rond wateroverlast. Wij hadden, dacht ik, ook zelf een plan in het verleden en om dat meer aandacht te geven.

De voorzitter: Mag ik voorstellen dat we dat, uw suggestie meenemen in het kader van de begrotingsbespreking? Omdat het eigenlijk een beetje los staat van de Burap. Dus ik wil eigenlijk ...

De heer Hofman: Dat is prima.

De voorzitter: Ja? Zijn er nog, is er behoefte bij anderen voor een tweede termijn? Ja, mevrouw ... Dan begin ik ... Mevrouw Zandstra, niet? De heer Oostvogels? Niet. De heer Van Kasteren. En dan kom ik zo bij u, mevrouw Dijkshoorn.

De heer Van Kasteren: Ja, in het vervolg op mijn tweede vraag over de onttrekking van de reserve kapitaallasten investering zuiveringsheffing. We hebben nu in de begroting een potje staan van 57 miljoen aan kapitaal of reserves voor de kapitaallasten voor zuivering voor de investeringen en rond de 23 miljoen aan reserves voor watersysteem. Je ziet nu dat de kosten enorm stijgen en waar ik enorm voor vrees is dat in de begroting 2023 een heel groot beroep wordt gedaan op die kapitaalreserves. Je ziet nu een voorstel komen van die 11,2 miljoen die nu wordt voorgesteld. Ik ben benieuwd als je vanuit het verhaal vanuit de Christen Unie redeneert van, we zitten in een financiële crisis. We moeten gaan herprioriteren. We zitten bij wijze van spreken in een financiële oorlog. Wat is dan belangrijk? Welke keuzes zou je kunnen maken als alternatief voor die 11,2 miljoen onttrekking die nu wordt voorgesteld in de Burap? Dus dat is een financiële uitdaging die het college hierbij heeft om gezien de financiële omstandigheid nog eens een keer te kijken van hé, de wereld ziet er anders uit, moet alles gaan prioriteren. Welke alternatieven hebben we eigenlijk nog over in deze begroting om met de beschikbare middelen de onttrekking van die, of die potentiële begrote storting tot een politiek acceptabel minimum te beperken? Laat ik het zo formuleren. En u heeft aangekondigd in de VV van 22 september om daar een aantal beelden met ons te delen. Ik ben benieuwd in hoeverre u in de VV deze gedachte mee wil nemen en met een aantal alternatieven kan komen van hoe dat eruit zou kunnen zien. Welke pijnlijke keuzes zou je dan hebben om die pijnlijke keuze van het niet willen sparen voor houdbare leningen voor nu in de komende jaren, maar ook voor de komende bestuursperiodes, welke alternatieven zijn er? Welke pijnlijke keuzes moeten wij dan maken als alternatief om dat te voorkomen? Want dan heb je, als je dat doet, dan heb je een keuze. Dan heb je een politieke keuze.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kasteren. Ik ga even door naar mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ja, dank u wel voorzitter. Ik wou even terugkomen op mijn opmerking over de netto schuldquote. Het was niet negatief bedoeld, maar ik bedoelde het eigenlijk positief dat wij in lijn blijven met wat wij afgesproken hebben. Je ziet nu wel een kleine wijziging daarin ten opzichte van wat we begroot hadden, maar wat is te verklaren door wat er gebeurd is dit jaar. Dus dat was eigenlijk een positieve opmerking. Wat ik in de eerste termijn nog even was vergeten, dat is altijd iets waar wij ons toch wel zorgen over maken, dat zijn de bulkkredieten. En ik heb even de bulkkredieten eentje naast elkaar gelegd, omdat dat degene is die er langst loopt en ook het meest als voorbeeld, want dat hebben we ook gevraagd bij de jaarrekening om dat als voorbeeld te nemen voor de andere. Dat zie ik nu in terugkomen, dat het ook steeds beter is gekomen. Dat is die van de keringen zeg maar. En als je ze naast elkaar legt, dan vind ik toch wel een positieve opmerking te maken. Dat project Schipluiden, dat is in afronding. En daar is een voordeel van 1,3 miljoen op gehaald als het goed is, als het tenminste klopt wat in de Burap staat ten opzichte van de jaarrekening. Dus wat dat betreft, dan neem ik aan dat je dat weer terugneemt in het bulkkrediet en dat je dat er meer over hebt voor de andere projecten die nog op stapel staan binnen het bulkkrediet. En dat is een vraag, wij vinden het altijd moeilijk te volgen, die bulkkredieten, of mijn redenatie dan juist is als je een voordeel daar dan zo in meeneemt. En ik mis dan nu, er staat ontwikkeling kosten kentallen. Wat stond er de vorige keer wel in, maar misschien is dat wel niet opgenomen omdat het nu heel onzeker is in deze tijd. Als ik

vandaag een kental maakt over materialen, is morgen de prijs alweer zoveel hoger dat het weer heel lastig is om dat neer te zetten. Dus misschien is dat een reden ervoor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ja, ik heb een hele kleine opmerking en eigenlijk een aanmoediging aan de portefeuillehouder Egas. U maakt een opmerking over najaar, over maatregelen om energie te besparen en dat dat veel voeten in de aarde heeft. Ik zou u toch willen oproepen dat inderdaad ja, met verve op te pakken, want ik denk dat dat erg belangrijk is. Maar u kennende gaat u dat zeker doen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Jansen. De heer Simon nog? De heer Fekkes? Ook niet. De heer Hofman.

De heer Hofman: Wij sluiten aan bij de opmerkingen van de Algemene Waterschapspartij. Ik had ook in dat kader een noodplan voorgesteld, om wat breder zeg maar de organisatie te bezien welke stappen we moeten maken. Dus daar hoor ik eventueel nog een reactie. En wat betreft de primaire keringen dacht ik dat ook de vloeingsproblemen, met name bij die dijkvakken aan de orde zijn, waarbij voorland in het geding is. En laat ik zeggen, dan wil ik toch nog een aantekening maken. Dat voorland is grotendeels bebouwd. Dus hoe moet ik dat onzin? Want de bebouwing gaat eerder onderuit dan de dijk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hofman. Mevrouw Wijbenga? Dan komen we terug bij het college. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Ja, de opmerkingen van de heer Van Kasteren, dat is op zich niet zo ingewikkeld om naar aan u een antwoord op te geven, omdat wij, zoals ik in het begin van mijn antwoord al gezegd heb, die keuzes gaan wij voorleggen op de 22^e. En het budgetrecht ligt bij de VV, dus het lijkt mij logisch dat daar ook aangegeven wordt welke lijnen, welke richting er dan op basis van die keuzes gemaakt zou moeten worden. Daar zal ook natuurlijk een advies van het dagelijks bestuur in doorklinken. Dan mevrouw Dijkshoorn. Die heeft het over bulkkrediet. Wij spreken liever over verzamelkredieten. Dat klinkt wat leuker, maar het is precies hetzelfde. De kentallen, de kostenkentallen, die hebben wij een keer per jaar. Dus die komt straks weer bij de jaarrekening, komen die weer terug. Ja, de opmerking van de heer Hofman met betrekking tot het noodplan. Daar hebben we volgens mij al eens eerder over gesproken. We komen op de 22^e met u in gesprek over wat er voor 2023 wel of niet te doen staat. Tot zover, mijnheer de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En mijnheer Egas, wilt u nog reageren?

De heer Egas: Ja, dat wil ik zeker, maar ik denk dat de heer Jansen zelf het antwoord al gaf. We zullen dat, en niet alleen ik, maar deze hele organisatie pakt dat op en daar kijken we ook echt breed naar hoe we die besparing kunnen realiseren.

De voorzitter: De heer Ouwendijk heeft nog een nabrander.

De heer Ouwendijk: Ja, nog een aanvulling. Ik zit naar mijn aantekeningen te kijken. Mevrouw Dijkshoorn vroeg ook nog, hoe gaat het dan als er saldo's op projecten zitten? Dus als er een overschot bijvoorbeeld op het project in Schipluiden zit, dan blijft dat in het krediet zitten en dan wordt het besteed aan daaropvolgende projecten. En andersom kan natuurlijk ook dat je tekortkomt en dan zien we die schuivingen tot het eind van

het krediet. Dat is in de rapportage ook te volgen, maar dan komen we weer terug om eventueel een nieuw verzamelkrediet af te spreken.

De heer Hofman: Voorzitter, bij interruptie nog.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ik had nog een vraag gesteld of een opmerking ten aanzien van het voorland in relatie tot de primaire keringen.

De heer Ouwendijk: Ja, ik heb die vraag gehoord, maar ik kan hem in relatie met de twee dijkvakken die ik genoemd heb zie ik op het voorland geen bebouwing. Maar misschien dat we allebei over een ander, de heer Hofman en ik, over een ander dijkvak hebben. Maar de twee dijkvakken die ik voor ogen heb, dus 14.2 en 14.3, waarbij 14.3 dan het dijkvak is waar de Parksluis en Schiedam in vallen. Nee, dat is 14.2, sorry. En 14.3 is het dijkvak waar sprake is van de zettingsvloeiing. En die ligt stijf tegen de waterweg aan, dus daar is geen voorlandbebouwing op die plek.

De voorzitter: Dank u wel. Dan denk ik dat daarmee alle vragen beantwoord zijn. Ik heb genoteerd dat velen complimenten gegeven hebben over de Burap, de leesbaarheid, ook de inhoud, dat het begrijpelijk is waarom de Burap is wat die is. Velen van u hebben ook gezegd, er zijn wel zorgen over de doorwerking volgend jaar. Maar daar heeft de heer Ouwendijk ook aangegeven hoe wij, hoe het college met de VV in september daarover in gesprek zal gaan. Dus alles afwegend zou ik aan u willen voorstellen om de Burap naar de aanstaande VV als hamerstuk te presenteren. Kunt u zich daarin vinden? Ja? Ik zie ... Oké. Dan is het daarmee een hamerstuk.

De voorzitter: En dan komen we bij het laatste agendapunt. Dat is de rondvraag. Zijn er leden ... De heer Fekkes.

3. Rondvraag en sluiting

De heer Fekkes: Ja voorzitter, het staat hier misschien los van, maar ik vroeg me af of wij ons ook niet wat zorgen moeten maken of alle ambtenaren hun lasten en energielasten kunnen betalen? Want ik heb begrepen, uit de vele programma's die erover gaan, dat als je in de financiële problemen zit, ook al heb je een behoorlijk salaris, dat dat toch allerlei psychische bijwerkingen kan geven. Heeft de organisatie daar zicht op? Doen we daar wat mee? Ik wil het als aandachtspunt meegeven en daar eigenlijk geen discussie over hebben, want ik heb daar zorgen over. Laat ik het zo zeggen.

De voorzitter: Ik denk dat, ik waardeer in geval de zorgen die u uitspreekt ook voor de gesteldheid van de ambte... Ik zie aan u ... Wilt u reageren? Dan geef ik u bij deze het woord. Wilt u even ... De heer Janssen. Secretaris directeur die zal een verdere toelichting geven.

De heer Janssen: Ja, dank u wel voorzitter. Wat wij in ieder geval vanuit de afdeling personeel en organisatie doen, is een soort budgethulp beschikbaar stellen. Dus dat is eigenlijk hulp in de vorm van iemand, een deskundige, die daarbij kan adviseren om bij de medewerkers mee te kijken waar dat op prijs wordt gesteld. We hebben niet gelijk een budget beschikbaar om ook financieel iets te doen, maar we gaan mensen daar indien gewenst ook actief mee helpen.

De heer van Kasteren: Mag ik interruptie? Ja. Ik herinner me bij mijn huidige werkgever dat er een fonds bestaat waar medewerkers vrijwillig donaties doen, waarbij de werkgever ook donaties doet, waarbij personeel die in financiële komt een beroep kan doen om een lening om bijvoorbeeld op die manier een moeilijke financiële situatie te kunnen overbruggen. Is er binnen de waterschappen of binnen dit waterschap ook zo'n orgaan dat ingezet kan worden dat eventueel personeel wat mogelijk in financiële problemen komt doordat ze de gasrekening kunnen betalen of door de gasrekening niet meer hun boodschappen kunnen doen, een beroep op kunnen doen?

De heer Janssen: Ja, dank u wel voorzitter. Voor zover mij bekend niet, maar ik zal het nog een keer expliciet verifiëren. En nou ja, wie weet is het een suggestie richting de cao-partner. Dat zou kunnen. Ik dacht dat het er niet is, maar ik weet het niet zeker.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Ja, dank u wel voorzitter. Ik weet in ieder geval vanuit de tijd van de provincie dat ik daar werkzaam was, dat er zo'n soort fonds is. Dat was wel ook voor hypotheek bedoeld eventueel, de strekking. Maar ik denk dat een dergelijk fonds, misschien handig is eens bij de provincie op te vragen in Zuid-Holland of op dit moment daar ervaring mee heeft en dat op die manier uit te breiden ook voor de waterschappen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hofman, voor de suggestie. We zullen verder inventariseren welke mogelijkheden hiervoor bestaan. Dan, zijn er nog andere rondvragen? Dat zie ik niet. Dan wil ik iedereen bedanken voor de inbreng vanavond en een goede avond wensen en dan sluit ik de vergadering.